

PROGRAM PROFILAKTYCZNY

ZESPOŁU SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH W WODZISŁAWIU
ŚLĄSKIM

w roku szkolnym 2016/2017

II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi
i Integracyjnymi im. ks. prof. Józefa Tischnera

Liceum Plastyczne

Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych

Podstawa prawna programu profilaktycznego

1. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2002 r. W sprawie ramowego statutu publicznych przedszkoli i szkół.
2. Ustawa o systemie oświaty z 7. IX. 1991r. Wraz z późniejszymi zmianami.
3. Rozporządzenie dotyczące Podstawy Programowej i planów nauczania.
4. Rozporządzenie MEN z dnia 12. VIII. 1999r. W sprawie sposobu nauczania oraz zakresu treści dotyczącej wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego macierzyństwa i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w Podstawie Programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. Nr 67 z 1999r. Poz. 756).
5. Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 maja 1998r. w sprawie przeciwdziałania i zwalczania zjawisk patologicznych wśród nieletnich.
6. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (rozdział 1 art. 4.1).
7. Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
8. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych
9. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982r.
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii.
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
12. Uchwała Rady Ministrów z dnia 7 listopada 2006 roku w sprawie działań przeciwko przemocy w szkołach i placówkach oświatowych.
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty

działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

Program profilaktyczny obejmuje:

1. Misja szkoły;
2. Diagnoza środowiska szkolnego;
3. Cele programu profilaktycznego;
4. Działania profilaktyczne;
5. Ewaluacja programu profilaktyki;
6. Bibliografia.

1. Misja szkoły

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Wodzisławiu Śląskim ma na celu, oprócz rozwoju intelektualnego uczniów, dbanie o edukowanie uczniów także w zakresie przeciwdziałania nałogom i profilaktyce wskazującej na zdrowy tryb życia.

Powstały w korelacji z programem wychowawczym, program profilaktyczny ma służyć przede wszystkim wskazaniu na ważność poruszanej problematyki, uświadamiając młodzieży, rodzicom i nauczycielom jak istotne jest dbanie o psychofizyczny rozwój człowieka, właściwe rozwiązywanie konfliktów i problemów, ale również jak ważne jest przełamanie lęku w sytuacji dla dziecka trudnej i zwrócenie się o pomoc.

Szkoła ma bowiem na uwadze, że profilaktyka z jednej strony dotyczy tak ważnych spraw jak przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii czy paleniu oraz rozwój wiedzy na temat zdrowego trybu życia, z drugiej jednakże strony jak bardzo istotne jest, aby młody człowiek w trudnym okresie, jakim jest dojrzewanie miał świadomość obecności osób, które służą mu pomocą w poszukiwaniu właściwego dla niego kierunku rozwoju i sposobu radzenia sobie z sytuacjami psychicznie trudnymi. Szkoła zdaje sobie sprawę, że nie wystarczy teoretyzowanie zagadnień profilaktycznych, ponieważ problem, który zewnętrznie przejawia się w nałogu bądź innego rodzaju uzależnieniu psychicznym, często swoje źródło ma o wiele głębiej.

Trzeba, aby program profilaktyczny i idące za nim działania wychowawców i nauczycieli konstruowane były tak, aby uczeń wiedział jakie są skutki działań szkodliwych dla życia i zdrowia człowieka, ale również, aby miał świadomość tego jakie są inne możliwości radzenia sobie z sytuacją stresogenną i gdzie może poszukiwać pomocy.

2. Diagnoza środowiska szkolnego

Szkolny Program Profilaktyki został opracowany na podstawie dokonanej analizy sytuacji dydaktyczno - wychowawczej w szkole przy użyciu narzędzi:

- analiza wyników ankiet dotyczących problematyki uzależnień,
- obserwacja uczniów na zajęciach dydaktycznych, wycieczkach, uroczystościach szkolnych, na korytarzach w trakcie przerw i zajęciach sportowych,
- analiza osiągnięć szkolnych uczniów,
- analiza wybranych dokumentów szkolnych- protokołów zespołów przedmiotowych, zapisów w dziennikach lekcyjnych,
- analiza dokumentacji pedagoga i psychologa szkolnego.

Zdiagnozowane problemy występujące w szkole:

- opuszczanie zajęć lekcyjnych, spóźnienia i wagary,
- zagrożenia uzależnieniami- palenie papierosów, wzrastająca dostępność napoi alkoholowych i środków psychoaktywnych poza terenem szkoły.

Przyczyny występujących problemów:

A. związane z samym uczniem:

- brak osiągnięć szkolnych skutkujący absencją na zajęciach,
- kryzysy rozwojowe mogące mieć wpływ na realizację obowiązku szkolnego,
- brak umiejętności rozwiązywania problemów życiowych, który może prowadzić do agresji.

B. związane z rodziną ucznia:

- niezaspokojenie podstawowych potrzeb psychicznych przez rodziców- miłości, bezpieczeństwa, akceptacji oraz migracja rodziców w celach zarobkowych do Państw Unii Europejskiej

- zbyt wysokie wymagania wobec dziecka mogą być przyczyną nieobecności na zajęciach,
- patologie społeczne w rodzinach, negatywne wzorce postępowania.

C. związane ze szkołą:

- nieumiejętność radzenia sobie ze stresem związanym z wypowiedziami ustnymi, sprawdzianami i kartkówkami,
- nieumiejętność radzenia sobie z konfliktami pojawiającymi się w społeczności klasowej oraz w relacjach nauczyciel- uczeń.

Środowisko szkolne w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych jest zróżnicowane -tworzą je uczniowie: Liceum Ogólnokształcącego, Liceum Plastycznego i Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych. W szkole dbamy o pełen rozwój ucznia biorąc pod uwagę zagadnienia wynikające z perspektywy środowiska społecznego czy rodzinnego, jednakże nie stosując tego jako kryterium oceniające czy klasyfikujące do grona uczniów, a jedynie wspomagające całościową, zindywidualizowaną opiekę nad uczniem.

Pod kątem problemów z uzależnieniami w szkole wszyscy nauczyciele, w porozumieniu z pedagogiem i psychologiem szkolnym, starają się analizować zachowanie ucznia i poprzez indywidualne rozmowy czy ankiety sprawdzić jego stosunek do różnego rodzaju używek. W przypadku zauważenia tendencji do częstego stosowania używek nauczyciel monitoruje i zgłasza problem wychowawcy, pedagogowi, psychologowi i dyrekcji szkoły w celu zastosowania jak najlepszej pomocy. W przypadku uczniów, którzy nie wykazują zainteresowania używkami, staramy się o zastosowanie jak najszerzej profilaktyki, aby jak najlepiej zapobiegać możliwością pojawienia się uzależnienia.

Jeśli zaś chodzi o zagadnienia związane z problemami szkolnymi przede wszystkim próbuje się dociec, jaka jest przyczyna pojawiających się trudności. Dbamy o taki rozwój ucznia, w którym również na każdym etapie rozwoju

umysłowego i moralnego może się zwrócić do kadry szkoły o pomoc. Ważne jest, aby uczniowie mieli świadomość tego, że bez względu na wyniki w nauce są dla środowiska szkolnego ważni i potrzebni, jednocześnie, że nauczyciele dbając o wyniki w nauce ucznia mają na celu nie tylko same wyniki, ale również wykształcenie w uczniu pozytywnej motywacji, pragnienia rozwoju i przekonania, że szeroko rozumiane wykształcenie w różnych dziedzinach wiedzy pozwoli mu na pełniejsze odkrycie tego, co stanowi kierunek, którym chce się zajmować całe życie, a jednocześnie da mu wgląd w perspektywę innych dziedzin wiedzy.

Biorąc zaś pod uwagę przestrzeń związaną z relacjami między uczniami chcemy, aby były one przepełnione atmosferą szacunku, tolerancji i rozumienia swojej jak i drugiego człowieka godności. Pojawiające się konflikty staramy się rozwiązywać tak by zachować zrozumienie dla obu stron konfliktu. Jednocześnie wszelkie akty wandalizmu, szykanowania słownego bądź fizycznego pośród uczniów jak i w kontaktach uczniów z nauczycielami są głęboko negowane i wystosowane są między niniejszymi działaniami odpowiednie kroki korygujące, upominające bądź w ostateczności wystosowana zostają działania dyscyplinujące strony konfliktu. Szkoła jest przeciwna wszelkiej formie agresji między poszczególnymi stronami konfliktu. Bardzo duży nacisk kładziemy na to, aby klasa stanowiła zespół zgrany i wspierający siebie w sposób moralnie poprawny, nie zaś by dochodziło do wzajemnych aktów nietolerancji czy agresji między poszczególnymi jednostkami szkoły przy aprobacie ze strony świadków niepokojących wydarzeń. Dotyczy to zarówno relacji między uczniami, jak i relacji między uczniami a nauczycielami. Wszystko, co wiąże się z aktem nieposzanowania godności ucznia czy nauczyciela powinno być niezwłocznie zgłaszane i zastosowane winno być wobec tego właściwe przeciwdziałanie.

We wszystkich działaniach profilaktycznych, wychowawczych i edukacyjnych szkoła działa zawsze w porozumieniu z rodzicami lub

opiekunami prawnymi ucznia informując ich o wszelkich podejmowanych działaniach.

Dbamy również o nawiązanie kontaktu z innymi ośrodkami oświatowymi, wychowawczymi, psychologicznymi czy też ośrodkami zajmującymi się uzależnieniami i terapią. Szkoła dba również o ścisły kontakt z parafią na terenie, której się znajduje ze względu na działania związane z religijnością, ale również wychowaniem moralnym ucznia.

3. Cele programu profilaktycznego

Jednym z nadrzędnych celów działalności szkoły jest stworzenie bezpiecznych i przyjaznych warunków nauki i pracy dla ucznia. Służy temu Program Wychowawczy i Program Profilaktyczny dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska. Istotą profilaktyki szkolnej jest ochrona uczniów przed zagrożeniami oraz reagowanie w sytuacjach pojawiających się zagrożeń poprzez podejmowanie szerokiego zakresu działań nastawionych na przeciwdziałanie negatywnym skutkom tych zagrożeń.

Cele programu profilaktycznego zbieżne są z celami ogólnowychowawczymi szkoły. Pragniemy by nasi uczniowie potrafili znaleźć swoje miejsce w rodzinie i społeczeństwie, by umieli współpracować z innymi, by wszechstronnie się rozwijali, stając się ludźmi kulturalnymi, tolerancyjnymi, szanującymi tradycję i wartości ogólnoludzkie.

Celem szczególnym naszego programu jest rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i problemach, które mogą sprzyjać sięganiu po papierosa, alkohol, narkotyki i inne substancje szkodliwe dla zdrowia.

Wyróżnić możemy główne cele Programu Profilaktyki na rok szkolny 2016/ 2017:

1. Kształtowanie postaw promujących zdrowy tryb życia;
2. Przeciwdziałanie agresji, ograniczenie aspołecznych zachowań uczniów.
3. Wdrażanie do dbałości o własne prawa i do poznania praw innych;
4. Aktywizacja młodzieży do pracy na rzecz innych min. Poprzez aktywny udział w inicjatywach podejmowanych przez szkolny wolontariat
4. Przekazywanie młodzieży rzeczowych informacji na temat uzależnień w tym dopalaczy, alkoholu oraz bezpiecznego korzystania z Internetu
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
6. Wdrażanie Procedury Niebieskiej Karty
7. Zadania zakresu przeciwdziałania ksenofobii i związanej z nim nietolerancji.

Powyższe cele będą realizowane poprzez:

a) działania pośrednie w szkole

- wplatanie treści profilaktycznych w codzienną pracę dydaktyczno-wychowawczą Szkoły,
- organizowanie spotkań ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką (pracownikami Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, Policją- wydziałem ds. prewencji, ośrodkiem ds. uzależnień),
- organizowanie zajęć warsztatowych i szkoleń dla uczniów i nauczycieli,
- pedagogizacja rodziców,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych,
- promowanie zdrowego trybu życia,
- odpowiedni dobór tematyki godzin wychowawczych,
- diagnostykę problemów,

- przekazywanie uczniom niezbędnych informacji na temat przyczyn i skutków przemocy,
- zajęcia z psychologiem i pedagogiem szkolnym,
- apele szkolne poświęcone tematyce uzależnień,
- podnoszenie kompetencji nauczycieli w tym zakresie,
- działania wspierające uczniów mających problemy,
- dostarczenie uczniom odpowiednich i rzetelnych informacji o substancjach uzależniających i ich skutkach,
- ustalenia regulaminowe,
- gazetki informujące,
- monitoring szkoły.

b) działania poza szkołą

- organizowanie wycieczek,

d) działania bezpośrednie wobec uczniów

- diagnozowanie sytuacji szkolnej- ankiety nt.: uzależnień, adaptacji w szkole uczniów klas I- wszych, sytuacji szkolnej uczniów),
- rozwijanie uniwersalnych umiejętności psychologicznych pomocnych w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi, umacniającymi poczucie własnej wartości,
- pomoc materialna uczniom,
- dbanie o polepszenie frekwencji uczniów,
- kształtowanie prawidłowych postaw,
- kształtowanie umiejętności zwracania o pomoc w sytuacjach trudnych,
- kształtowanie aktywnych postaw proekologicznych
- uświadomienie możliwości wpływania na stan swojego zdrowia
- kształtowanie przyzwyczajeń higieniczno – zdrowotnych

- propagowanie racjonalnego i korzystnego z punktu widzenia zdrowia sposobu spędzania czasu wolnego,
- indywidualne rozmowy z uczniami,
- kształtowanie umiejętności przeciwstawiania się presji rówieśników.

8. Działania profilaktyczne

A). Obszar działania- Integracja społeczności szkolnej

Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny	Termin
Wdrażanie programów wychowawczych w celu zintegrowania społeczności szkolnej, budowania więzi, kształtowania umiejętności pozytywnego myślenia o sobie i innych, radzenia sobie ze stresem w celu profilaktyki niepowodzeń szkolnych	- pogadanki - zajęcia warsztatowe - rozmowy indywidualne -propagowanie odpowiedniej literatury	Wychowawcy Wszyscy nauczyciele Pedagog i psycholog szkolny	Cały rok
Przeprowadzenie zajęć integracyjnych w klasach pierwszych	Zajęcia warsztatowe	Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog	Pierwszy semestr
Propagowanie i zachęcanie do korzystania z doradztwa psychologiczno-pedagogicznego na terenie szkoły i poza nią (współpraca z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną)	- rozmowy indywidualne - pogadanki z uczniami - ulotki i materiały informacyjne	Wychowawcy Wszyscy nauczyciele Pedagog szkolny	Cały rok
Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym	- pomoc uczniom mającym trudności w nauce - wzbudzanie motywacji do nauki - zorganizowanie pomocy koleżeńskiej - współpraca z rodzicami oraz PPP	Wychowawcy Wszyscy nauczyciele Pedagog i Psycholog szkolny	Cały rok
- Rozwijanie współodpowiedzialności uczniów za porządek w klasach i na korytarzach: - udział uczniów w tworzeniu otoczenia szkolnego	- częste rozmowy z uczniami na lekcjach wychowawczych - przydzielanie odpowiednich zadań i funkcji uczniom	Wychowawcy Wszyscy nauczyciele	Cały rok
Kształtowanie postawy kulturalnego	- dawanie przykładu	Wychowawcy	Cały rok

zachowania się i umiejętności współżycia w zespole i przestrzeganie obowiązujących norm	osobistego przez nauczyciela - pogadanki na lekcjach	Wszyscy nauczyciele	
---	---	---------------------	--

B). Obszar działania- Zapobieganie przemocy i agresji

Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny	Termin
Wdrażanie programów wychowawczych w celu eliminacji przemocy fizycznej i mobbingu w szkole, doskonalenie relacji koleżeńskich, tak, aby wszyscy uczniowie czuli się w szkole dobrze i bezpiecznie	- pogadanki - dyskusje na lekcjach wychowawczych	Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog	Cały rok
Podjmowanie działań na poziomie klasy ukierunkowanych przeciwko agresji i przemocy w szkole	- dyskusje na lekcjach wychowawczych	Wychowawcy	Cały rok
- Terapia indywidualna ze sprawcami i ofiarami przemocy - Wdrażanie Procedury Niebieskiej Karty	- rozmowy indywidualne	Dyrektor szkoły Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog Pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej	W zależności od potrzeb
Zwiększenie zaangażowania rodziców w walkę ze zjawiskami przemocy na terenie szkoły i poza nią	- pedagogizacja rodziców	Dyrektor szkoły Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog Pracownicy PPP	Cały rok
Współpraca z kuratorami sądowymi i policją	- rozmowy dotyczące indywidualnych przypadków	Dyrektor szkoły Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog	W zależności od potrzeb
- Zapobieganie aktom wandalizmu i niszczytelstwa w szkole, - wdrażanie uczniów do poszanowania cudzej pracy na rzecz szkoły	- Dyscyplina w pełnieniu dyżurów nauczycielskich, konsekwencja w egzekwowaniu ponoszenia kosztów związanych z naprawą uszkodzonego mienia	Wszyscy pracownicy szkoły	Cały rok

- Przestrzeganie podstawowych norm społecznych: szacunek do drugiego człowieka, szacunek do życia i zdrowia, - odpowiedzialność za drugiego człowieka, dbałość o dobre imię klasy i szkoły.	Dyskusje na lekcjach wychowawczych	Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog	Cały rok
Uświadomienie uczniowi jego praw do nietykalności osobistej i naruszania jego godności	Dyskusje na lekcjach wychowawczych	Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog	Cały rok
Zapobieganie przemocy i agresji w rodzinach uczniów naszej szkoły	- obserwacja uczniów, poznawanie ich sytuacji rodzinnej, rozmowy z rodzicami - skierowanie do odpowiedniej instytucji, organizowanie pomocy	Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog Nauczyciele,	W zależności od potrzeb

C). Obszar działania: **Profilaktyka uzależnień**

Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny	Termin
- Uświadamianie skutków zażywania substancji psychoaktywnych, -uczenie rozpoznawania oznak zażywania narkotyków, dopalaczy itp. - udostępnienie adresów instytucji profilaktycznych, - diagnozowanie środowiska szkolnego	- zajęcia i pogadanki z uczniami - pedagogizacja rodziców - gazetki, ulotki i filmy profilaktyczne - zajęcia z pracownikami PPP, Poradni uzależnień i Policji	Dyrekcja szkoły Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog Nauczyciele Pielęgniarka szkolna	Cały rok
- Propagowanie zdrowego stylu życia - kształtowanie	- wycieczki i imprezy organizowane na terenie szkoły np. Dni Promocji Zdrowia	Nauczyciele (w tym nauczyciele biologii i wychowania fizycznego)	Cały rok

postawy prozdrowotnej.	- Zawody sportowe	Pielęgniarka szkolna	
Kształcenie postawy asertywnej	- rozmowy indywidualne i w zespołach klasowych	Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog Zaproszeni pracownicy PPP	Cały rok
Integracja ze środowiskiem lokalnym oraz współpraca z różnymi instytucjami np. PPP, Policją, Poradnią Uzależnień, MOK,	zajęcia z zaproszonymi pracownikami PPP, Poradni uzależnień i Policji Imprezy kulturalne i sportowe	Dyrekcja szkoły Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog Nauczyciele Pielęgniarka szkolna	Cały rok

D) Obszar działania: **Profilaktyka chorób społecznych**

Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny	Termin
Profilaktyka AIDS Obchody Światowego dnia walki z AIDS	- pogadanki z uczniami, gazetki i ulotki informacyjne	Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog Pielęgniarka szkolna	Listopad, Grudzień, w zależności od potrzeb
Sekty religijne- ukazanie mechanizmów psychomanipulacji oraz pomoc w tworzeniu pozytywnego obrazu samego siebie	- zajęcia i pogadanki z uczniami - pedagogizacja rodziców - gazetki, ulotki i filmy profilaktyczne - zajęcia z PPP,	Wychowawcy Pedagog szkolny Psycholog Katecheci	II semestr
Uczenie zasad udzielania pierwszej pomocy	- pogadanki - pokazy	Nauczyciel PO	Do ustalenia

5. EWALUACJA PROGRAMU

1. Formy badania

*ankiety

*analiza dokumentów

*obserwacja

*wywiad z nauczycielem, uczniem, rodzicem

2. Wyciąganie wniosków do dalszej pracy i zmian w przyszłorocznym programie profilaktycznym

3. Przedstawienie wyników i wniosków do dalszej pracy na posiedzeniu rady Pedagogicznej

4. Osoby odpowiedzialne

*Pedagog i Psycholog szkolny

*zespół tworzący program

*dyrekcja

*grono pedagogiczne

6. Bibliografia

1. Z. Gaś, *Szkolny program profilaktyki: istota, konstruowanie, ewaluacja.*

Poradnik metodyczny, MENiS, Warszawa 2003.

2. M. Braun-Gałkowska, *W tę samą stronę. Książka dla nauczycieli o wychowaniu*

i lekcjach wychowawczych, Warszawa 1994.

Powyższy program został zatwierdzony uchwałą Rady Rodziców nr 6/ 2015/2016 w porozumieniu z Radą Pedagogiczną (pozytywna opinia uchwałą nr 60/2015/2016 z dnia 30 VIII 2016r.)